Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

20 декември 2017 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2004/38/ЕО — Лице, което е прекратило извършването на дейност като самостоятелно заето лице — Запазване на статуса на самостоятелно заето лице — Право на пребиваване — Законодателство на държава членка, което предоставя помощ за лица, търсещи работа, само на лицата, които имат право на пребиваване на територията на тази държава членка“

По дело C-442/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия) с акт от 29 юли 2016 г., постъпил в Съда на 8 август 2016 г., в рамките на производство по дело

Florea Gusa

срещу

Minister for Social Protection,

Ирландия,

Attorney General,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, A. Tizzano (докладчик), заместник-председател на Съда, E. Levits, A. Borg Barthet и M. Berger, съдии,

генерален адвокат: M. Wathelet,

секретар: C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 юни 2017 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за F. Gusa, от V. Nahoi, адвокат, от M. Flanagan, BL, и от D. Shortall, BL,

– за Minister for Social Protection, Ирландия, и Attorney General, от A. Morrissey, E. Creedon и E. McKenna, в качеството на представители, подпомагани от D. Dodd, BL и S. Woulfe, SC,

* Език на производството: английски.

– за чешкото правителство, от M. Smolek, J. Pavliš и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за датското правителство, от J. Nymann-Lindegren, M. N. Lyshøj и C. Thorning, в качеството на представители,

– за германското правителство, от J. Möller, в качеството на представител,

– за френското правителство, от D. Colas и R. Coesme, в качеството на представители,

– за унгарското правителство, от M. Z. Fehér и E. E. Sebestyén, в качеството на представители,

– за правителството на Обединеното кралство, от S. Brandon, T. Buley и C. Crane, в качеството на представители, подпомагани от D. Blundell, barrister,

– за Европейската комисия, от E. Montaguti и J. Tomkin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 26 юли 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 7 и 14 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56), както и на член 4 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 82 и поправка в ОВ L 33, 2008 г., стр. 12), изменен с Регламент (ЕО) № 988/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. (ОВ L 284, 2009 г., стр. 43) (наричан по-нататък „Регламент № 883/2004“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Florea Gusa, от една страна, и Minister for Social Protection (министър на социалната закрила, Ирландия), Ирландия и Attorney General, от друга страна, по повод отказа да се отпусне на г-н Gusa помощ за лица, търсещи работа.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2004/38

3 Съображения 3 и 4 от Директива 2004/38 гласят:

„(3) […] Поради това е необходимо да се кодифицират и преразгледат съществуващите инструменти на Общността, в които поотделно се разглеждат работници, самостоятелно заети лица, както и студенти и други незаети с трудова дейност лица, за да се опрости и укрепи правото на свободно движение и пребиваване на всички граждани на Съюза.

(4) С оглед коригирането на този подход „на части“, „сектор по сектор“ по отношение на правото на свободно движение и пребиваване и с оглед улесняване на упражняването на това право, съществува необходимост от единен законодателен акт за изменение на Регламент (ЕИО) №°1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно свободното движение на работници в Общността [(ОВ L 257, 1968 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11), изменен с Регламент (ЕИО) №°2434/92 на Съвета от 27 юли 1992 г. (ОВ L 245, 1992 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 2, стр. 234),] и за отменяне на следните актове: Директива 68/360/ЕИО на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно премахване на ограниченията за движение и пребиваване в Общността на работниците на държавите членки и техните семейства [(ОВ L 257, 1968 г., стр. 13)], Директива 73/148/ЕИО на Съвета от 21 май 1973 г. относно премахване на ограниченията за движение и пребиваване на гражданите на държавите членки в рамките на Общността по отношение на установяването и предоставянето на услуги [(ОВ L 172, 1973 г., стр. 14)], Директива 90/364/ЕИО на Съвета от 28 юни 1990 г. относно правото на пребиваване [(ОВ L 180, 1990 г., стр. 26)], Директива 90/365/ЕИО на Съвета от 28 юни 1990 г. относно правото на пребиваване на заети и на самостоятелно заети лица, които са преустановили своята трудова дейност [(ОВ L 180, 1990 г., стр. 28)] и Директива 93/96/ЕИО на Съвета от 29 октомври 1993 г. относно правото на пребиваване на студентите [(ОВ L 317, 1993 г., стр. 59)]“.

4 Член 1 от тази директива предвижда:

„Настоящата директива определя:

а) условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки;

[…]“.

5 Член 7 от посочената директива, озаглавен „Право на пребиваване за повече от три месеца“, предвижда в параграфи 1 и 3:

„1. Всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на друга държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, ако те:

а) са работници или самостоятелно заети лица в приемащата държава членка; или

б) притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване и притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка; или

в) са записани в частно или държавно учебно заведение […] с основната цел да преминат курс на обучение, включително професионално обучение, и

– притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка и убедят съответните национални власти […], че притежават достатъчни финансови средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване;

[…]

3. За целите на параграф 1, буква а) гражданин на Съюза, който вече не е работник или самостоятелно заето лице, запазва статуса си на работник или самостоятелно заето лице при следните обстоятелства:

[…]

б) той/тя се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица, след като е бил/а зает/а в продължение на повече от една година и се е регистрирал/а като търсещо работа лице в съответното бюро по труда;

[…]“.

6 Член 14 от посочената директива е озаглавен „Запазване на правото на пребиваване“ и предвижда в параграф 4:

„[…] без да се засягат разпоредбите на глава VI, мярката експулсиране не може в никакъв случай да се предприеме по отношение на граждани на Съюза […], ако:

[…]

б) гражданите на Съюза са влезли на територията на приемащата държава членка, за да търсят заетост. В този случай гражданите на Съюза […] не могат да бъдат експулсирани, докато [те] могат да представят доказателства за това, че продължават да търсят заетост и за това, че имат реален шанс да бъдат наети на работа“.

Регламент № 883/2004

7 Член 3, параграфи 1 и 3 от Регламент № 883/2004 предвижда:

„1. Настоящият регламент се прилага към всички законодателства относно следните клонове на социална сигурност:

[…]

з) обезщетения за безработица;

[…]

3. Настоящият регламент се прилага също и към специалните парични обезщетения, независещи от вноски, уредени в член 70“.

8 Член 4 от този регламент е озаглавен „Равно третиране“ и гласи:

„Освен ако друго не е предвидено в настоящия регламент, лицата, за които се прилага настоящият регламент получават същите обезщетения и имат същите задължения съгласно законодателството на която и да е държава членка, както нейните граждани“.

9 Дял III, глава 9 („Специални парични обезщетения без плащане на вноски“), член 70 от този регламент гласи следното:

„1. Настоящият член се прилага за специални парични обезщетения, независещи от вноски, предоставяни съгласно законодателство, което поради персоналния си обхват, целите и/или условията за придобиване на права, се характеризира едновременно като социално осигурително законодателство по член 3, параграф 1 и като социално подпомагане.

2. За целите на тази глава „специални парични обезщетения без плащане на вноски“ са тези, които:

а) имат за цел предоставяне на:
   i) допълнително, заместващо или спомагателно покритие срещу рискове, обхванати от клоновете на социална сигурност по член 3, параграф 1, и което гарантира на заинтересованото лице минимална издръжка на живота, в съответствие с икономическото и социалното положение в съответната държава членка;

   […]

   и

б) когато финансирането произтича изключително от задължително данъчно облагане, което има за цел да покрие основни обществени разходи и условията за предоставяне и за изчисляване на обезщетенията не зависят от вноски по отношение на бенефициента. […]

   и

в) са изброени в приложение X.

[…]

4. Обезщетенията, посочени в параграф 2, се предоставят изключително в държавата членка, в която пребивава заинтересованото лице, в съответствие с нейното законодателство. […]“.

10 Приложение X към регламента, в което се изброяват специалните парични обезщетения, независещи от вноски, посочени в член 70, параграф 2 от същия, включва за Ирландия „[п]омощ за търсещи работа лица (Консолидиран закон за социалното подпомагане 2005 г., част 3, глава 2)“.

Ирландското право

11 В член 139 от Social Welfare Consolidation Act 2005 (as amended) (Консолидиран закон за социалното подпомагане от 2005 г. (изменен) (наричан по-нататък „Законът от 2005 г.“) се установява списък със социални помощи, който включва помощ за търсещи работа лица.

12 Съгласно член 141, параграфи 1 и 9 от този закон предоставянето на помощта е обвързано от критерий за средства и от условието съответното лице да пребивава обичайно в Ирландия към датата, на която иска това предоставяне.

13 Член 246, параграф 5 от посочения закон предвижда:

„[…] лице, което няма право да пребивава в държавата, не се счита за обичайно пребиваващо в нея за целите на прилагането на настоящия закон“.

14 Член 246, параграф 6 от същия закон изброява лицата, за които се счита, че имат право да пребивават в Ирландия за целите на прилагането на параграф 5 от този член. Те включват ирландските граждани, както и лицата, които имат правото да влязат и да пребивават в тази държава членка съгласно European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006 (Правилник за Европейските общности (свободно движение на лица) (№ 2) от 2006 г.) (наричан по-нататък „Правилникът от 2006 г.“), който транспонира Директива 2004/38 в ирландското право.

15 Член 6, параграф 2 от Правилника от 2006 г. предвижда:

„a) при спазване на член 20, гражданин на Съюза има право да пребивава в държавата за срок, по-дълъг от три месеца, ако:
i) е заето или самостоятелно заето лице в държавата;

[…]

c) при спазване на член 20, лице, за което се прилага точка a), подточка i), може да остане в държавата след прекратяване на дейността по същата точка a), подточка i), ако:

[…]
ii) се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица, след като е било заето в продължение на повече от една година и се е регистрирало като търсещо работа лице в съответната служба на Department of Social and Family Affairs [Министерство по социалните и семейните въпроси, Ирландия] и на FÁS [Орган за обучение и заетост, Ирландия],

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

16 Румънският гражданин г-н Gusa влиза на територията на Ирландия през октомври 2007 г. През първата година от пребиваването му в тази държава членка неговата издръжка се осигурява от пълнолетните му деца, които също пребивават там. От октомври 2008 г. до октомври 2012 г. той осъществява самостоятелна дейност като мазач и на това основание плаща своите данъци в посочената държава членка, осигурителните вноски, свързани с дохода, и други налози върху дохода.

17 Той прекратява тази дейност през октомври 2012 г., изтъквайки липса на работа поради икономическия спад, и се регистрира като търсещо работа лице при компетентните ирландски органи. Тогава той не разполага с никакъв доход, тъй като децата му са напуснали Ирландия и вече не му оказват финансова подкрепа.

18 През ноември 2012 г. той подава молба да му бъде отпусната помощ за търсещи работа лица на основание на Закона от 2005 г.

19 Тази молба обаче е отхвърлена с решение от 22 ноември 2012 г., с мотива че г-н Gusa не е доказал, че все още разполага с право на пребиваване в Ирландия към тази дата. Всъщност след прекратяването на самостоятелната му заетост като мазач г-н Gusa вече не отговарял на предвидените условия за предоставянето на такова право в член 6, параграф 2 от Правилника от 2006 г., който транспонира член 7 от Директива 2004/38 в ирландското право.

20 След неуспешно обжалване по вътрешноадминистративен ред на това решение, г-н Gusa оспорва последното пред High Court (Висш съд, Ирландия), като поддържа по-специално че въпреки прекратяването на самостоятелната си заетост той е запазил своя статус на самостоятелно заето лице, както и правото да пребивава в Ирландия в съответствие с член 7 от Директива 2004/38. С решение от 17 октомври 2013 г. High Court (Висш съд) отхвърля подадената пред него жалба. Г-н Gusa обжалва това решение пред Supreme Court (Върховен съд, Ирландия), който изпраща жалбата на запитващата юрисдикция.

21 В самото начало последната юрисдикция отбелязва, че г-н Gusa не твърди, че разполага с достатъчно средства, за да осигурява издръжката си, нито с пълно здравно застрахователно покритие, и следователно не поддържа, че се ползва от право на пребиваване в Ирландия съгласно член 7, параграф 1, буква б) от Директива 2004/38. Той също така не твърди, че през ноември 2012 г. е придобил право на постоянно пребиваване в тази държава членка.

22 Все пак посочената юрисдикция иска да се установи, най-напред, дали, въпреки че е прекратил самостоятелната си заетост като мазач, трябва да се счита, че г-н Gusa е запазил статуса си на самостоятелно заето лице по силата на член 7, параграф 3, буква б) от тази директива или на друга разпоредба на правото на Съюза, поради което би продължил да има право на пребиваване в Ирландия съгласно член 7, параграф 1, буква а) от посочената директива. По-специално запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали посоченият член 7, параграф 3, буква б) обхваща единствено лицата, намиращи се в положение на принудителна безработица, след като са работили по трудово правоотношение в продължение на повече от една година, или тази разпоредба се прилага и за лицата, които се намират в сходно положение, след като са извършвали дейност като самостоятелно заети лица в продължение на такъв период.

23 По-нататък, в хипотезата, в която следва да се приеме, че г-н Gusa е загубил статуса си на самостоятелно заето лице, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали на последния все пак трябва да се признае право на пребиваване в Ирландия въз основа на друга разпоредба на правото на Съюза, въпреки че не разполага нито с достатъчно средства, нито с пълно здравно застрахователно покритие.

24 Накрая, при отрицателен отговор, тази юрисдикция иска да се установи дали отказът да се предостави на г-н Gusa предвидената от Закона от 2005 г. помощ за търсещи работа лица по съображението, че не е доказано такова негово право на пребиваване, е в нарушение на правото на Съюза, по-специално на член 4 от Регламент № 883/2004, предвид това, че тази помощ представлява „специално парично обезщетение, независещо от вноски“ по смисъла на член 70 от този регламент.

25 При това положение Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Запазва ли гражданин на ЕС — който i) е гражданин на друга държава членка; ii) е пребивавал законно и е работил като самостоятелно заето лице в приемащата държава членка в продължение на приблизително четири години; iii) е преустановил работата си или икономическата си дейност поради липса на работа и iv) се е регистрирал като търсещо

работа лице в съответното бюро по труда — статуса си на самостоятелно заето лице по член 7, параграф 1, буква а), по член 7, параграф 3, буква б) от Директива [2004/38] или на друго основание?

2) При отрицателен отговор, такова лице запазва ли правото на пребиваване в приемащата държава членка, при положение че не отговаря на критериите по член 7, параграф 1, буква б) или в) от Директива [2004/38], или то единствено е защитено от експулсиране въз основа на член 14, параграф 4, буква б) от същата директива?

3) При отрицателен отговор на втория въпрос, отказът да му се предостави помощ за търсещи работа лица (която представлява специално обезщетение, независещо от вноски, по смисъла на член 70 от Регламент 883/2004), тъй като не е доказано правото на пребиваване на това лице в приемащата държава членка, съвместим ли е с правото на Съюза, и по-специално с член 4 от Регламент 883/2004?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

26 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 7, параграф 3, буква б) от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на държава членка запазва статуса си на самостоятелно заето лице за целите на член 7, параграф 1, буква а) от тази директива, когато, след като е пребивавал законно и е работил като самостоятелно заето лице в друга държава членка в продължение на приблизително четири години, посоченият гражданин е прекратил тази дейност поради липса на работа, дължаща се на независещи от волята му причини, и се е регистрирал като търсещо работа лице в съответното бюро по труда на последната държава членка.

27 По силата на член 7, параграф 1, буква а) от Директива 2004/38, право да пребивават на територията на приемащата държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, имат всички граждани на Съюза, които са работници или самостоятелно заети лица в тази държава членка. Член 7, параграф 3 от тази директива предвижда, че за целите на посочения член 7, параграф 1, буква а) гражданин на Съюза, който вече не е работник или самостоятелно заето лице, все пак запазва статуса си на работник или самостоятелно заето лице в четири случая.

28 Сред тези случаи, буква б) от посочения член 7, параграф 3 обхваща случая, в който съответният гражданин на Съюза „се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица, след като е бил/а зает/а в продължение на повече от една година и се е регистрирал/а като търсещо работа лице в съответното бюро по труда“.

29 В това отношение запитващата юрисдикция подчертава, че в настоящия случай е безспорно, че г-н Gusa се е регистрирал като търсещо работа лице в съответното бюро по труда по смисъла на тази буква б). Все пак тази юрисдикция по същество отбелязва, че от текста на посочената буква б) би могло да се изведе, че тя се прилага само за лицата, които се намират в положение на надлежно регистрирана принудителна безработица след като са работили по трудово правоотношение в продължение на повече от една година, с изключение на лицата, които, подобно на г-н Gusa, се намират в същото положение, след като са извършвали дейност като самостоятелно заети лица в продължение на такъв период.

30 Такова тълкуване обаче не може да се изведе недвусмислено от този текст.

31 По-специално, що се отнася до израза „принудителна безработица“, противно на изтъкнатото от ответниците в главното производство и правителството на Обединеното кралство, този израз може, в зависимост от контекста, в който е използван, да се отнася както до положение на безработица, дължаща се на неволна загуба на трудова заетост в резултат по-специално на уволнение, така и по-общо до положение, при което професионалната трудова или самостоятелна заетост е била прекратена поради липса на работа по причини, независещи от волята на съответното лице, например положение на икономическа рецесия.

32 Освен това, що се отнася до израза „след като е бил/а зает/а“, който е използван по-специално в текста на английски („*after having been employed*“) и на френски език на член 7, параграф 3, буква б) от Директива 2004/38, и който, както подчертават по-специално ответниците в главното производство, не се съдържа в първоначалното и в измененото предложение за директива, представени от Европейската комисия (Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (ОВ C 270 E, 2001 г., стр. 150) и Изменено предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, COM(2003) 199 окончателен), вярно е, че този израз би могъл да бъде разбран като отнасящ се до предходно извършване на дейност по трудово правоотношение.

33 Все пак, както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 48 и 49 от заключението си, текстове на други езици на тази разпоредба, които използват по-неутрални формулировки, не подкрепят такова тълкуване. По-специално в текста на гръцки език се използва изразът „ *επαγγελματική δραστηριότητα*“, като така се посочва упражняването на „професионална дейност“, в текста на италиански език се използват думите „aver esercitato un'attività“, които се отнасят до упражняването на дейност, а в текста на латвийски език са включени думите „ir bijis(-usi) nodarbināts(-a)“, които се отнасят общо до лицата, които са „работили“.

34 Съгласно постоянната практика на Съда формулировката, използвана в текста на правна разпоредба на Съюза на един от езиците, не може да служи като единствена основа за тълкуването на разпоредбата или да ѝ се отдава предимство пред текстовете на останалите езици. Това е така, защото правните разпоредби на Съюза трябва да се тълкуват и прилагат по еднакъв начин с оглед на текстовете, изготвени на всички езици на Съюза. В случай на несъответствие между тези различни текстове въпросната разпоредба трябва да се тълкува в зависимост от общата структура и целите на правната уредба, от които е част (решение от 1 март 2016 г., Alo и Osso, C-443/14 и C-444/14, EU:C:2016:127, т. 27 и цитираната съдебна практика).

35 Що се отнася до общата структура на Директива 2004/38, следва да се отбележи, че както предвижда член 1, буква а) от последната, тази директива има за предмет да определи по-специално условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на Съюза на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки.

36 За тази цел член 7, параграф 1 от посочената директива разграничава по-специално положението на икономически активните граждани от това на неактивните граждани и на студентите. В замяна на това тази разпоредба не въвежда разграничение, в рамките на първата категория, между гражданите, извършващи дейност като работници, и гражданите, извършващи дейност като самостоятелно заети лица, в приемащата държава членка.

37 Ето защо, както бе посочено в точка 27 от настоящото съдебно решение, член 7, параграф 1, буква а) от Директива 2004/38 предоставя право на пребиваване на всички граждани на Съюза, които имат статус на „работници или самостоятелно заети лица“. От същата гледна точка

член 7, параграф 3 от тази директива посочва в уводното си изречение гражданите на Съюза, които, макар вече да не са „работни[ци] или самостоятелно зает[и] лиц[а]“, запазват статуса си на „работни[ци] или самостоятелно зает[и] лиц[а]“ за целите на първата разпоредба.

38 При положение че, както следва от точки 30—34 от настоящото съдебно решение, от текста на посочения член 7, параграф 3, буква б) не може да се направи изводът, че тази буква обхваща единствено положението на лицата, прекратили извършването на дейност като работници, с изключение на лицата, прекратили извършването на дейност като самостоятелно заети лица, посочената буква б) трябва да се разбира — с оглед на общата структура на Директива 2004/38, и по-специално на уводното изречение на тази разпоредба, както и на член 7, параграф 1, буква а) от тази директива — в смисъл, че се прилага за тези две категории лица.

39 Това тълкуване се подкрепя от анализа на целите на посочената директива, и по-конкретно на член 7, параграф 3, буква б) от същата.

40 Всъщност, от една страна, видно от съображения 3 и 4 от Директива 2004/38, тя има за цел, за да се укрепи основното и индивидуално право на всички граждани на Съюза да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки, както и да се улесни упражняването на това право, да коригира подхода „на части“, „сектор по сектор“, който характеризира предхождащите тази директива инструменти на Съюза, в които поотделно се разглеждат по-специално работниците и самостоятелно заетите лица, като се изготви единен законодателен акт, кодифициращ и изменящ тези инструменти (вж. в този смисъл решение от 19 юни 2014 г., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, т. 25).

41 Тълкуването на член 7, параграф 3, буква б) от посочената директива в смисъл, че обхваща единствено лицата, работили по трудово правоотношение в продължение на повече от една година, с изключение на лицата, извършвали дейност като самостоятелно заети лица в продължение на такъв период, обаче би влязло в противоречие с тази цел.

42 От друга страна, такова тълкуване би въвело необоснована разлика в третирането между тези две категории лица от гледна точка на целта, преследвана от тази разпоредба, да гарантира чрез запазване на статуса на работник правото на пребиваване на лицата, прекратили извършването на професионалната си дейност поради липса на работа по независещи от волята им обстоятелства.

43 Всъщност, подобно на работника, който може да загуби неволно трудовата си заетост в резултат по-специално на уволнение, лицето, извършвало дейност като самостоятелно заето лице, може да се окаже принудено да прекрати тази дейност. Това лице следователно може да се окаже в уязвимо положение, което е сходно с това на уволнен работник. При такива обстоятелства не би било обосновано посоченото лице да не се ползва, що се отнася до запазването на правото му на пребиваване, от същата защита като тази, от която се ползва лице, което е прекратило извършването на дейност като заето лице.

44 Такава разлика в третирането би била още по-необоснована, ако би довела до това лице, което е упражнявало самостоятелна заетост в продължение на повече от една година в приемащата държава членка и е допринасяло за социалната и данъчната система на тази държава членка чрез плащането на данъци, вноски и други налози върху доходите си, да се третира по същия начин като лице, което търси работа за първи път в посочената държава членка и никога не е упражнявало икономическа дейност в тази държава, нито е плащало вноски в тази система.

45 От всичко гореизложено следва, че лице, което е прекратило извършването на дейност като самостоятелно заето лице поради липса на работа, дължаща се на независещи от волята му причини, след като е извършвало такава дейност в продължение на повече от една година, може, подобно на лицето, което е загубило неволно трудовата си заетост, след като я е

упражнявало в продължение на такъв период, да се ползва от защитата, предлагана от член 7, параграф 3, буква б) от Директива 2004/38. Както предвижда тази разпоредба, това прекратяване на дейността трябва да бъде надлежно регистрирано.

46 Следователно на първия въпрос следва да се отговори, че член 7, параграф 3, буква б) от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на държава членка запазва статуса си на самостоятелно заето лице за целите на член 7, параграф 1, буква а) от тази директива, когато, след като е пребивавал законно и е работил като самостоятелно заето лице в друга държава членка в продължение на приблизително четири години, посоченият гражданин е прекратил тази дейност поради надлежно регистрирана липса на работа, дължаща се на независещи от волята му причини, и се е регистрирал като търсещо работа лице в съответното бюро по труда на последната държава членка.

По втория и третия въпрос

47 Предвид отговора на първия въпрос не е необходимо да се отговаря на втория и третия въпрос.

По съдебните разноски

48 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 7, параграф 3, буква б) от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО, трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на държава членка запазва статуса си на самостоятелно заето лице за целите на член 7, параграф 1, буква а) от тази директива, когато, след като е пребивавал законно и е работил като самостоятелно заето лице в друга държава членка в продължение на приблизително четири години, посоченият гражданин е прекратил тази дейност поради надлежно регистрирана липса на работа, дължаща се на независещи от волята му причини, и се е регистрирал като търсещо работа лице в съответното бюро по труда на последната държава членка.

Подписи